

Η μετασχηματισμένη ιδέα της Δημιουργικής Κίνησης: Δημιουργική Κίνηση από το σπίτι.

Οι ιδέες δεν εξαφανίζονται, μετασχηματίζονται (Φουκώ, 1964, 1978).

Αυτή τη στιγμή, το σώμα βρίσκεται σε ακινησία, έγκλειστο, περιορισμένο, απομονωμένο, μόνο. Τι συμβαίνει με τις πειθαρχίες σώματος εν καιρώ περιορισμού; Δεδομένου, ότι όλες οι πειθαρχίες περνούν από το σώμα (Φουκώ, 2011), με σκοπό να καθυποταχθεί ο άνθρωπος και να ρυθμιστεί ο ψυχισμός του; Τα σώματα πειθάρχησαν, περιορίστηκαν, επιτηρήθηκαν και συρρικνώθηκαν. Άλλαξαν τα σχήματα και οι δυναμικές τους, μεταμορφώθηκε η περιορισμένη τους κίνηση. Προσαρμόστηκε βίαια στα νέα δεδομένα. Μετασχηματίστηκε το βλέμμα τους αλλά και η οπτική τους. Τα σώματα έπαυσαν. Σίγασαν.

Μέσα σε αυτούς τους περιορισμούς σώματος, υπάρχει και το σώμα του χορευτή. Για τον χορευτή, το σώμα του αποτελεί το κείμενό του. Η κίνηση του σώματος, για τον χορευτή, δεν λειτουργεί απλά ως εκτόνωση ενέργειας, ως ξεμούδιασμα, ως ένα περπάτημα, ως άσκηση για διατήρηση του βάρους, ως ευεξία. Πρόκειται για κάτι πολύ ανώτερο και βαθύ. Στην προκειμένη περίπτωση λειτουργεί ως εαυτός, όπου μέσω αυτού σκέφτεται, εξερευνά, εξελίσσεται, παρατηρεί, δημιουργεί, εκφράζεται, μαθαίνει, ζει. Αντιλαμβάνονται τον κόσμο μέσω του σώματος τους (Μωρίς Μερλώ-Ποντύ 2016 σελ. 358). Οι χορευτές καλούνται να ζήσουν και να συνεχίσουν να υπάρχουν στην παγκόσμια νέα πραγματικότητα. Χρειάζεται να προσαρμόσουν την ενέργειά τους στα νέα δεδομένα. Να ενσωματώσουν μια νέα ρουτίνα. Να ενεργοποιήσουν την ευελιξία τους και την ικανότητά τους για αντοχή, ούτως ώστε να καταφέρουν να δουν τον εαυτό τους και το επαγγελματικό τους μονοπάτι μέσα σε μια άλλη προοπτική. Κανείς δεν μπορεί να ξεφύγει από το σώμα του (Franko, 2011).

Παράλληλα με την έννοια του σώματος, σημαντικό παράγοντα αποτελεί και η ιδέα της δημιουργικότητας καθώς και η ανάγκη για δημιουργία. Τη σύλληψη ιδεών, τον πειραματισμό, την έκφραση, τη δημιουργία κινησιολογικού υλικού και κινησιολογικού λεξιλογίου, μέσα στον περιορισμό. Η ανάγκη σύλληψης μιας ιδέας, η ανάγκη για στόχους, για την προσμονή μιας δράσης, για τη δημιουργία ενός καλλιτεχνήματος. Στο φάσμα της δημιουργίας, εμπίπτει και η μετάδοση και το μοίρασμα μέσω της διδασκαλίας χορού. Η διδασκαλία χορού γενικά, καθώς και η διδασκαλία χορού μέσα από τη δημιουργικότητα εμπεριέχει τα πιο πάνω.

Πιο συγκεκριμένα, η ιδέα και τα οφέλη της δημιουργικότητας και πιο στοχευμένα της δημιουργικής κίνησης, στην εκπαίδευση είναι τεράστια. Η δημιουργική κίνηση είναι η έκφραση της δημιουργικότητας μέσα από το σώμα (Kamberis, 2018). Η δημιουργική κίνηση είναι μια διαδικασία κατά την οποία έχοντας ένα θέμα, μια ιδέα, μια αφορμή, δομούνται δράσεις με σκοπό τη δημιουργία νέου κινησιολογικού λεξιλογίου. Το δημιούργημα, μπορεί μέσω του καθοδηγούμενου αυτοσχεδιασμού από την/τον εκπαιδευτικό προς τους μαθητές, να τροποποιηθεί, να αλλάξει, να εμπλουτιστεί, να απλοποιηθεί, να σπάσει σε μέρη, να ενωθεί με άλλα μέρη, να αξιοποιηθεί ως υλικό σε κατοπινά στάδια. Η δημιουργική διαδικασία μιας δημιουργικής δράσης με άξονα το σώμα και την κίνηση μπορεί να παρομοιαστεί με τη δημιουργική διαδικασία παραγωγής ενός αφαιρετικού έργου τέχνης. (Καμπέρη κ.α., 2019).

Στο διάστημα του αυστηρού εγκλεισμού και της απομόνωσης, έγκειται το διττό ερώτημα: Τι συμβαίνει με τη διδασκαλία τεχνών γενικά και με τη διδασκαλία της τέχνης του χορού ειδικά όπου απαιτείται ενσώματη παρουσία, χώρος κατάλληλος για κίνηση, αλληλεπίδραση συμμετεχόντων, ανταλλαγή ιδεών, μοίρασμα, ενσώματη μάθηση; Πώς, πού και με ποιο

τρόπο μπορεί να υπάρχει το μάθημα δημιουργικής κίνησης κατά τη διάρκεια του περιορισμού;

Έχοντας ως δεδομένη, την αναγκαιότητα για δημιουργικότητα και όλα τα οφέλη που παρέχει στην ανάπτυξη του ατόμου, η απάντηση είναι, μπορείς! Αξιοποιούμε το σώμα ως κείμενο καθώς και τον χώρο ως κείμενο για μάθηση. Αυτά τα δυο κείμενα αποτελούν τους χώρους γραμματισμού. Βλέπουμε την κατάσταση που ζούμε ως ευκαιρία για να εκφράσουμε τη δημιουργικότητά μας. Μετατρέπουμε την καθημερινότητά μας σε τέχνη, εμπλουτίζουμε τη ρουτίνα μας με αισθητική, παρατηρούμε το περιβάλλον μας και βρίσκουμε λόγο να μας ενδιαφέρει, να αποτελεί για εμάς πηγή και λόγο για να δημιουργήσουμε. Τα εμπόδια αποτελούν προοπτικές για πειραματισμό. Τι θα συνέβαινε αν; Τι θα γινόταν αν; Ας αποτελέσει μια άλλη παράμετρο της διδασκαλίας και ένα άλλο τρόπο για σχεδιασμό δράσεων για τους μαθητές μας. Αφενός δεν αγνοούμε την πραγματικότητα, αφετέρου, αντιπαραβάλλοντας τις υπάρχουσες δυσκολίες με την γέννηση νέων προοπτικών, δημιουργείται η ικανότητα απόκτησης μιας νέας διάστασης για τη γνώση μας. Αυτό που ήδη γνωρίζουμε να είναι σαν να το μαθαίνουμε για πρώτη φορά (Redfern,1983). Δεν έχουμε τη δυνατότητα να διδάξουμε συμβατικά, όμως υπάρχει η δυνατότητα να προκύψει αισθητικός γραμματισμός εφόσον μπορούμε να μετατρέψουμε τον χώρο που έχουμε σε χώρο μάθησης (Gallagher et al.,2015). Συνεπώς, ακολουθώ τα νέα δεδομένα, το νέο πεδίο μάθησης: ο χώρος μαζί με την τέχνη του σώματος μέσα από τη δημιουργικότητα.

Για παράδειγμα, αξιοποιούμε μια καθημερινή μας ρουτίνα όπως αυτή που ακολουθούμε κάθε πρωί και μετατρέπουμε τη διαδικασία σε χορευτικό δρόμο, ο οποίος αποτελεί το μοτίβο για άπειρους αυτοσχεδιασμούς. Ακόμα, παρατηρούμε τη φύση και εστιάζουμε ίσως στον άνεμο, παρατηρώντας τις αλλαγές του, τις σχέσεις του με τα αντικείμενα και το μεταφέρουμε ενσώματα στην κίνησή μας.

Εν κατακλείδι, λαμβάνουμε υπόψη τη συναισθηματική μας φόρτιση, χρησιμοποιούμε νέα ρητορική, εξελίσσοντας τη διδασκαλία μας, κάνοντας την ωφέλιμη και ενσωματωμένη στην κατάσταση που βιώνουμε εμείς και οι μαθητές μας. Με αυτόν τον τρόπο, ενστερνιζόμαστε τα λόγια της Stinson (1991), η οποία υποστηρίζει ότι χωρίς τη σύνδεση του τι συμβαίνει στο στούντιο και στον κόσμο, ο χορός γίνεται περισσότερο ένα φάρμακο για να αισθανόμαστε καλά, αντί για το μονοπάτι προς την απελευθέρωση.

Στην Κύπρο, δεν υπάρχει καθεστώς καλλιτεχνών. Στην Κύπρο, αυτή τη στιγμή οι χορευτές δεν αμείβονται, δεν υπάρχουν για την Κυπριακή κοινωνία. Το σώμα τους, ο εαυτός τους ζει στην αορατότητα.

Kamberis, M., Department of Music and Dance,

School of Education, University of Nicosia,

2417, Nicosia, Cyprus

6/4/2020

Αναφορές:

- Καμπέρη, Μ. (2019). *Στροβιλίσματα*. Λευκωσία: Πανεπιστήμιο Λευκωσίας.
- Μέρλω-Ποντύ, Μ. (2016). *Φαινομενολογία της Αντίληψης*. (Κ. Καψαμπέλη, Μετάφραση). Αθήνα: Νήσος.
- Φουκώ, Μ. (2011). *Επιτήρηση και Τιμωρία. Η Γέννηση της Φυλακής*. (Τ. Μπέτζελος, Μετάφραση). Αθήνα: Εκδόσεις Πλέθρον.
- Φουκώ, Μ. (1964). *Η Ιστορία της τρέλας*. (Φ. Αμπατζοπούλου, Μετάφραση). Αθήνα: Εκδόσεις Ηριδανός.
- Franko, M. (2011). Arceological choreographic practices: Foucault and Forsythe. *University of California Santa Cruz, USA*. 24(4), 97-112.
- Gallagher, S. (2011). Interpretations of Embodied Cognition. In W. Tschacher and C. Bergomi (Eds.), *The Implications of Embodiment: Cognition and Communication* (pp. 59-70). United Kingdom: Imprint Academic.
- Kamberis, M. (2018). *Creative movement as an approach of intervention for disadvantaged youth. The embodied self*. C.C.R.S.M. Erasmus+ KA2 STAMP Project-Social Inclusion in Music.
- Redfern, B. (1983). *Dance, art and aesthetics*. London: Dance Books.
- Stinson, S. (2016). *Embodied curriculum theory and research in Arts education. A dance Scholar's search for meaning*.